

Rozpočet 2008, na počátku odvykání

26.listopadu 2007 Michal Doktor

Poslaneckou sněmovnu ovládla atmosféra vracející se rok co rok. Debata o státním rozpočtu dokáže vždy zvednout hladinu mediální pozornosti, rozjitří emoce uvnitř i vně sněmovní síně. Možná by se dalo říci, v řádu let za sebou jdoucích, vlastně rutina, tak jaképak překvapení, či vzrušení?!

Rozpočet roku, ke konci kterého zbývá dopočítat méně než šedesát dnů, bude ve zkratce vždy připisován období, kdy vládla ODS, nic s tím neuděláme. Každý kdo rozumí tomu, jak dlouho trvá příprava takového zákona, ví, že v září je téměř „sloveno“. Proto také žijeme s rozpočtem majícím setrvačnost priorit vlády minulé.

V dubnu roku 2002 jsem pro CEVRO Revue komentoval rozpočtové počínání sociálních demokratů takto: „Tvrdím, že fiskální politika vlády utváří efekt, který přirovnávám k vědomému pěstování návyku. Většina uživatelů těchto zdrojů lačně užívá z tepen schodkové bilance a míra jejich závislosti se stále prohlubuje. Zkusme si však představit nálady a napětí, které nastanou až začnou zdroje vysychat.“

Konec roku 1998 charakterizují tyto dva údaje: **státní dluh 194,7 mld Kč** a jeho podíl na HDP, který činil **9,8 %**. Závěr roku 2006 lze vyjádřit takto: **státní dluh 802,5 mld Kč** a podíl dluhu na HDP již **24,9 %**. Nebudu-li pitvat oprávněnost výdajů celého období a použiji pouhý rozdíl koncového a výchozího čísla, pak je míra vypěstované závislosti vyjádřena celými **607,8 miliardami korun. Tedy 54,8 % výdajů rozpočtu právě projednávaného!!**

Odvykání, mám-li tedy pokračovat v duchu již použitého příkladu, je tvrdá zkouška. Nabízí se mnoho odstínů možných úvah o tom, jak silný, odolný či přizpůsobivý je náš „pacient“. Na pozadí volebního výsledku roku 2006, magického čísla 102, je však úvaha celá pouze tehdy, kladete-li si také otázku, zda je dost silný a odolný ten, kdo odvykání naordinoval. Chtěl bych zdůraznit, že špatně mé úvaze rozumí ten, kdo za předchozím vyjádřením nehledá zvolené poslance, senátory, členy vlády, krajské a obecní zastupitele, hejtmany či starosty měst a obcí (ODS) v řadě první. Naše koaliční partnery pak v linii druhé. CEVRO Revue mne požádalo o komentář ke schvalovanému rozpočtu a já bych považoval za chybu topit čtenáře v řadě čísel. Zákon o rozpočtu jsem již dávno označil za sdělení metody, zprávy, trendu. V tomto kontextu tedy zpráva roku 2008 zní jako začátek odvykání.

Limit vyjádřený číslem 102 jsem již uvedl. Limitem druhým, pro vyjádření SALDA rozpočtu roku nadcházejícího i dalších zcela zásadním, je REFORMA. Naše obtíž vychází z **předvídatelného nesouladu mezi očekávanou a skutečnou změnou chování**. Reforma vyvolává přesun daňové zátěže, od daní přímých k daním nepřímým. Při pokusu o kvalifikovaný odhad příjmů rozpočtu roku, který je takovou změnou zasažen, pak „věštíte z křišťálové koule“. S jistotou vím, že se chování všech ekonomických jednotek (každého z nás) změní. A je velmi pravděpodobné – téměř jisté, že se výsledek změny chování nebude krýt s předpokladem. Dovoluji si vyslovit názor, že odhady MF ČR představují v oblasti daňových příjmů roku 2008 rezervu ve výši 15 - 18 mld Kč, zvolený postup však považuji za zásadně správný.

Ani já nejsem spokojený s výslednicí srovnávání příjmů a výdajů státu v letech 2008 až 2010. Opět připomenu, že v období 1998 - 2006 narostl státní dluh přepočtený k HDP o **16,5 %**. Mezi roky 2006 - 2010, vzroste o **1,2 %**. Za legitimní považuji debatu požadující vyjádření nižší. Za nemožné však považuji nehledat či opomíjet odpovědi na otázky uvedené výše a s takovou debatou související.